

ПРИБУТОК ЯК СКЛАДОВА ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВА

Фінансовий результат діяльності підприємства виражається у відповідному прирості чи зміні власного капіталу. Приріст власного капіталу в результаті фінансово-господарської діяльності відповідає отриманому прибутку, зменшення власного капіталу – збитку. Величина прибутку є фіксованим показником, який характеризує результати діяльності підприємства в звітному періоді. В умовах ринкової економіки прибуток є важливим фактором стимулювання виробничої та господарської діяльності підприємства, створює фінансову основу для його розширення. Одержання прибутку – основна мета підприємницької діяльності.

Е.С.Хендріксен і М.Ф.Ван Бреда визначають прибуток як суму, що надходить з резервуару (так вони порівнюють суму капіталу з обсягом наповненого резервуару на певний момент часу) протягом деякого часу. Загалом прибуток – це сума зростання власного капіталу за звітний період.

Прибуток є основним джерелом підприємства, що динамічно розвивається. В балансі підприємства він існує в явному вигляді як нерозподілений прибуток, а також в завуальованому вигляді – як створений за рахунок прибутку резервний капітал. В умовах ринкової економіки величина прибутку залежить від багатьох факторів, основним з яких є співвідношення доходів і витрат. Разом з тим, в діючих нормативних документах закладена можливість певного регулювання прибутку керівництвом підприємства: варіація меж віднесення активів до основних засобів; прискорена амортизація основних засобів; порядок оцінки і амортизації нематеріальних активів; порядок оцінки внесків учасників в статутний капітал; вибір методу оцінки виробничих запасів; порядок обліку відсотків за кредитами банків, які використовуються на фінансування капітальних вкладень; порядок створення резерву сумнівних боргів; порядок віднесення на собівартість реалізованої продукції окремих видів витрат; склад накладних витрат і спосіб їх розподілу.

Прибуток знаходиться в розпорядженні підприємства і розподіляється за встановленими напрямками: 1) на виплату дивідендів акціонерам і засновникам. Дана операція зменшує активи підприємства; 2) на покриття витрат і збитків, які покриваються за рахунок прибутку, який залишається в розпорядженні підприємства; 3) на поповнення резервного капіталу. Залишок чистого прибутку після проведеного розподілу, готовий до подальшого використання, називається нерозподіленим прибутком. Згідно П(С)БО 2 “Баланс” нерозподілений прибуток – сума прибутку, яка реінвестована у підприємство.

Більшість вчених нерозподілений прибуток називають реінвестиціями. В.М.Суторміна в книзі “Фінанси зарубіжних корпорацій” нерозподілений прибуток розглядає як нагромадження тієї частини прибутку корпорації, котра підлягає реінвестиції, тобто призначена для подальшого розширення виробництва. Нерозподілений прибуток є різницею між загальним прибутком компанії та сплаченими дивідендами й можливими витратами. Б.Нідлз, Х.Андерсон, Д.Колдуелл під реінвестованими прибутком розуміють частину прибутку, одержаного від комерційної діяльності, який підлягає розподілу між акціонерами і знову буде внесений в бізнес. Отже, нерозподілений прибуток – це джерело виробничого розвитку, джерело інвестування ресурсів.